

Rahoitusmarkkinaosasto

23.9.2008

Jyrki Knuutinen

SIJOITUSRAHASTOLAIN MUUTTAMINEN

1. Johdanto

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto pyysi 22.7.2008 yhteensä 13 viranomaiselta ja yhteisöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sijoitusrahastolain (SRL) muuttamisesta. Lausuntopyyntö ja esitysluonnos ovat lisäksi olleet saatavilla valtiovarainministeriön internetsivuilla osoitteessa www.vm.fi.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan SRL:iin tehtäväksi muutoksia, joilla edistettäisiin suomalaisten sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien tarjontaa ja markkinointia ulkomaisille sijoittajille. Lausunnonantajien pyydettiin ottavan erityisesti kantaa lausuntopyynnössä esille nostettuihin seikkoihin.

Lausunnon tai kommentteja lausuntopyynnön ja esitysluonnoksen perusteella toimittivat seuraavat 14 tahoa:

Finanssialan Keskusliitto FK (**FK**)
Katakombista elämään – Kansanliike ry (**KEK**)
Keskusrikospoliisi/rahanpesun selvittelykeskus (**KRP**)
Oikeusministeriö (**OM**)
OMX Nordic Exchange Helsinki Oy (**OMX**)
Rahoitustarkastus (**Rata**)
Sisäasiainministeriö (**SM**)
Suomen Arvopaperikeskus Oy (**APK**)
Suomen Asianajajaliitto (**SAL**)
Suomen Pankki (**SP**)
Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry (**SRY**)
Valtiovarainministeriö, vero-osasto (**VO**)
Verohallitus (**VH**)
Viranomaisyhteistyön kehittämisprojekti (**VYKP**)

OMX ilmoitti vastauksessaan, ettei se anna lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta.

2. Yleiset kommentit

Lausunnoissaan lakiehdotusta kannattavat **OM, SP, Rata, FK, SRY, APK ja SAL**.

Lakiehdotukseen kielteisesti tai vähintään varauksellisesti suhtautuvat **SM, VO, VH, VYKP ja KEK**.

KRP ottaa lausunnossaan kantaa vain uuden rahanpesulain (503/2008) ja lakiehdotuksen ristiriitaisuuteen.

OM pitää muutosta kannatettavana ja katsoo ehdotettavasta sääntelystä koituvien hyötyjen kokonaisuutena arvioiden ylittävän siitä mahdollisesti aiheutuvat haitat.

SP kannattaa ehdotettuja lakimuutoksia. Lausunnon mukaan muutokset parantavat suomalaisten sijoitusrahastojen kilpailumahdollisuuksia yhdentyvillä eurooppalaisilla rahastomarkkinoilla.

Rata pitää rahasto-osuuden omistuksen rekisteröintiä koskevaan sääntelyyn ehdotettua muutosta hyvänä ja tarpeellisena. Lakiluonnoksen mukainen rekisteröinnin salliminen myös muille kuin arvo-osuusjärjestelmään siirtyneille rahasto-osuuksille vastaa ulkomaisten sijoittajien tarpeita ja vakiintuneita kansainvälisiä käytäntöjä omistusten rekisteröinnistä.

FK pitää ehdotettuja muutoksia pääosin onnistuneina ja hyvinä.

SRY pitää ehdotettuja muutoksia onnistuneina ja hyvinä sekä suomalaisen sijoitusrahastotoiminnan myönteisten toimintaedellytysten kannalta välttämättöminä.

APK pitää ehdotettavia muutoksia pääosin perusteltuina ja kannattaa muutosten toteuttamista. APK pitää ehdotusta tarpeellisena senkin takia, että siihen sisältyvät ehdotukset vastaavat omaksuttua tulkintakäytäntöä.

SAL pitää ehdotusta hyvänä ja ehdotettua sääntelyä pääosin hyvin muotoiltuna.

SM ilmoittaa lausunnossaan vastustavansa ehdotusta ja katsoo, että ehdotus luo talousrikollisille uuden tekovälineen esimerkiksi veronkiertoon sekä rikoksella hankitun omaisuuden kätkemiseen. Lausunnon mukaan lakiehdotuksessa tulisi muun muassa huomioda, että rahanpesulain mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta tai suorittaa asiakkaan pyytämää liiketoimintaa, jos ilmoitusvelvollinen ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi säädettyjä toimia. Jollei rahasto-osuuden hoitajalla ole riittäviä tietoja rahasto-osuuden omistajasta, asiakassuhdetta ei tule perustaa.

KRP katsoo lausunnossaan, että lakiluonnos on osittain ristiriidassa rahanpesulain säännösten kanssa.

VO:n mielestä ehdotuksessa ei ole selvitetty muutosehdotuksen taloudellisia vaikutuksia kattavasti. Lausunnon mukaan ehdotusluonnokseen sisältyy useita lisäselvitystä edellyttäviä kohtia. Esimerkiksi ehdotettujen muutosten tueksi esitettyjen tilastojen tai muiden numerotietojen osalta ei saa selkeää kuvaa siitä, perustuvatko ne luotettavaan tutkimukseen vai ovatko ne vain tarkoitushakuisia yleisellä tasolla esitettyjä arvioita. VO katsoo, että lakiehdotuksesta ei saa oikeaa kokonaiskuvaa nykytilanteesta ja sen mahdollisesti

edellyttämästä muutostarpeesta. Sen vuoksi olisi tärkeää, että ennen muutosesityksen antamista selvitetäisiin tosiasialliset vaikutukset verotukseen ja verotusmenettelyyn.

VH katsoo, että luonnoksessa kuvatus ulkomaisten sijoittajien omistamien rahasto-osuuksia koskevan sääntelyn tarpeellisuus harkitaan uudelleen ottamalla huomioon siitä verotukseen aiheutuvat haitalliset vaikutukset. VH:n käsityksen mukaan lainmuutos aiheuttaa pulmia veronkierron, kansainvälisen tietojenvaihdon, verovalvonnan sekä oikeanmääräisen ja oikea-aikaisen verotuksen toteutumisen kannalta. Ehdotettu muutos lisäisi veronkierron ja harmaan talouden toimintamahdollisuuksia sijoitusrahasto-osuuksien osalta. Esityksellä voisi lausunnon mukaan olla välillisesti olennaisia vaikutuksia verkertymiin. VH:n mielestä nämä vaikutukset tulisi kattavasti selvittää mahdollisen lainmuutoksen yhteydessä.

VYKP:n mukaan osakkeiden hallintarekisteröintimahdollisuus muodostaa Suomessa yhden merkittävimmistä lainsäädännöllä turvatuista veronkierron välineistä. VYKP:n mielestä esitys merkitsisi toteutuessaan Suomen osakkeiden hallintarekisteröintimahdollisuuden yhteydessä hankkiman veroparatiisivaltiotatoksen vahvistumista. Lausunnon mukaan esitysluonnoksessa on annettu vähättelevä kuva lainmuutoksen merkityksestä Suomen veropohjan kaventumisen kannalta. Lisäksi lainmuutoksen verovaikutuksia on käsitelty yliolkaisesti ja osin paikkansa pitämättömin ja harhaanjohtavin perusteluin.

KEK ilmoittaa vastustavansa tällaisia piilotettuja pankkitukia sekä pitää lakiluonnosta harhaanjohtavana ja virheellisenä. KEK:n mukaan lakiehdotuksen valmistelu tulisi lopettaa. Lausunnon mukaan ehdotuksella edistettäisiin rahastoyhtiöiden varainhankintaa ja samalla veronkiertoa sekä harmaata taloutta. KEK:n mukaan ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia tulisi perustella tarkemmin.

3. Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Tässä kohdassa on selostettu tarkemmin niitä lausunnonantajien kommentteja, joissa on selkeästi vastattu lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin.

1) Katsotteko, että luonnoksessa kuvattu ulkomaisten sijoittajien omistamia rahasto-osuuksia koskeva sääntely olisi tarpeellinen sijoitusrahastolaissa?

FK:n näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset edistävät alan toimintaedellytyksiä merkittävästi, ja ehdotettu muutos on tarpeellinen.

OM katsoo, että ehdotettu muutos on omiaan lisäämään oikeudellista epävarmuutta siltä osin kuin rahasto-osuuden hoitajan hallinnoimien rahasto-osuuksien vaihdantaa ja vakuuskäyttöä koskeva siviilioikeudellinen sääntely on puutteellista. Lausunnon mukaan mahdolliset ongelmat ovat kuitenkin sijoitusrahasto-osuuksien osalta käytännössä selvästi vähäpätöisempiä kuin esimerkiksi hallintarekisteröityjen arvo-osuuksien osalta.

Rata pitää ehdotettua muutosta hyvänä ja tarpeellisena.

APK katsoo, että sijoitusrahasto-osuuksien omistukseen sovellettavan sääntelyn tulisi seurata mahdollisimman tarkasti arvo-osuuksien hallintarekisteröinnistä annettuja säännöksiä. Sääntelyratkaisujen ei tulisi johtaa sellaisiin käytäntöihin, jotka vastaisuudessa vaikeuttaisivat sijoitusrahasto-osuuksien liittämistä arvo-osuusjärjestelmään.

SAL pitää ehdotusta tervetulleena, koska ei ole perusteltua kohdella arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia ja sen ulkopuolisia rahasto-osuuksia eri tavoin. Sääntelyä puoltaa myös seikka, että rahasto-osuuksia voidaan jo merkitä omaisuudenhoitajan nimiin, mikäli merkitsijän kotivaltion lainsäädäntö kieltää omistajatiedon antamisen rahastolle (Ratan tulkinta 22.8.2006).

SRY:n näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset edistävät alan toimintaedellytyksiä merkittävästi.

2) Edellyttäisikö sijoitusrahastolakiin ehdotettu muutos mielestänne myös muita lainsäädännön muutoksia, kuten esimerkiksi arvo-osuusjärjestelmää koskevan sääntelyn muutoksia?

FK:n mukaan ehdotuksessa on kysymys rahasto-osuuksien saattamisesta samanarvoiseen asemaan arvo-osuusjärjestelmässä olevien osakkeiden kanssa, eikä tarvetta muihin lainmuutoksiin ole.

OM ei näe muutoksen välittömästi edellyttävän muita lainsäädännön muutoksia, kuten esimerkiksi arvo-osuusjärjestelmää koskevan sääntelyn muutoksia. Lausunnon mukaan hallituksen esityksessä tulisi kuitenkin selostaa laajemmin, miksi nykyisten säännösten mukaista sijoitusrahasto-osuuksien liittämistä arvo-osuusjärjestelmään ja niiden hallintarekisteröintiä ei pidetä käyttökelpoisena vaihtoehtona.

APK katsoo ehdotetun sääntelykokonaisuuden olevan toimiva. Lausunnossa esitetään kuitenkin, että samassa yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista päivittää SRL 10 luvussa olevia arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia rahasto-osuuksia koskevia säännöksiä kuten SRL 58 §:n 4 momenttia.

Ratan näkemyksen mukaan ehdotus ei edellytä arvo-osuusjärjestelmäsääntelyyn tehtäviä muutoksia.

SAL:n mukaan lakia rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta (11.8.1978/627) tulee samalla muuttaa tarvittavilta osin.

SRY:n näkemyksen mukaan kyse on rahasto-osuuksien saattamisesta yhdenmukaiseen asemaan arvo-osuusjärjestelmässä olevien osakkeiden kanssa eikä muihin lakimuutoksiin siten ole tarvetta. Lausunnossa todetaan lisäksi, että sijoitusrahasto-osuuksien mahdollista arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevat lakimuutokset pitäisi selvittää erikseen.

3) Ehdotuksen mukaan rahasto-osuuden hoitajana voisi toimia Euroopan talousalueella toimiva luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai rahastoyhtiö. Pidätekö rajausta riittävänä ja perusteltuna sekä toimivana myös ETA-alueelta tulevien yritysten osalta? Jos rahasto-osuuden hoitajana tulisi mielestänne voida toimia myös ETA-alueen ulkopuolinen yritys, ja jos olette tätä mieltä, kuinka tämän laajennuksen tulisi vastaavasti näkyä esimerkiksi viranomaisten tiedonsaantioikeudessa?

FK:n mukaan rahasto-osuuden hoitajana tulisi voida toimia muidenkin kuin ETA-alueen palveluntarjoajien, kun tämän kotivaltion viranomaisen ja Ratan välinen yhteistyö on riittävässä määrin varmistettu. FK:n mukaan säännökset tulisi lisäksi muotoilla niin, että ETA-alueen pankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt voisivat toimia rahasto-osuuden hoitajina ilman erikseen myönnettävää Ratan lupaa. Lausunnossa katsotaan, että muunlainen ehdotus olisi ilmeisessä ristiriidassa EU-oikeuden kanssa.

OM katsoo, että jos rahasto-osuuden hoitajina voisivat toimia myös ETA-alueen ulkopuoliset yritykset, lainsäädännössä olisi luotava erityisiä takeita sille, että nämä ovat vastaavan valvonnan alaisia tai ne muuten voidaan katsoa yhtä luotettaviksi kuin ehdotuksen mukaan kysymykseen tulevat ETA-alueella toimivat luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt.

Rata katsoo, että lakiluonnoksessa ehdotettu erityinen lupamenettely hankaloittaa käytännön tilanteiden hoitamista ja on päällekkäinen rahastoyhtiölle kirjatun selvittämismallisuuden kanssa. Lausunnon mukaan ehdotettu etukäteinen lupamenettely ei lisää merkittävästi osuusrekisterin luotettavuutta. Rata kannattaa sen vuoksi lupamenettelystä luopumista.

APK pitää tärkeänä, että myös APK voisi toimia rahasto-osuuden hoitajana, vaikkei sillä ole välitöntä tarkoitusta toimia tässä roolissa. APK pitää hyvänä, että rahasto-osuuden hoitajan hyväksyminen edellyttää Ratan päätöstä. Lausunnon mukaan menettely vastaa ulkomaisten yhteisöjen hyväksymistä hallintarekisterin hoitajaksi arvo-osuusjärjestelmässä. APK suhtautuu varauksella ehdotukseen, jonka mukaan rahastoyhtiöiden sallitaan toimia rahasto-osuuksien hoitajana, koska nämä täyttävät vain harvoin hallintarekisterin hoitajan kriteerit.

SAL:n näkemyksen mukaan lakiehdotuksessa todettu erityisen syyn vaatimus Ratan myöntämälle oikeudelle toimia rahasto-osuuden hoitajana ei ole perusteltu. Lausunnossa katsotaan lisäksi että, mikäli mahdollisuus toimia rahasto-osuuden hoitajana halutaan antaa myös ETA-alueen ulkopuoliselle yritykselle, tulisi Ratan myöntää oikeus toimintaan vain erityisestä syystä.

SRY katsoo, että säännökset tulisi muotoilla niin, että ETA-alueen pankit, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt voisivat toimia rahasto-osuuden hoitajina ilman mitään erikseen myönnettävää Ratan lupaa. Tämän lisäksi muista valtioista kotoisin olevat palveluntarjoajat voisivat toimia rahasto-osuuden hoitajina, jos tämän kotivaltion viranomaisen ja Ratan välinen yhteistyö on riittävässä määrin varmistettu.

4) Luonnoksen mukaan rahasto-osuuden hoitajalla olisi tuottamuksesta riippumaton vahingonkorvausvastuu. Pidätekö tällaista vastuuta perusteltuna ja tarvittavana, ja pitäisikö vastuuta mielestänne kohdentaa tarkemmin tiettyihin vahinkoihin (vertaa laki arvo-osuustileistä 30 §)?

FK:n mukaan tuottamuksesta riippumaton vastuu on vahingonkorvausjärjestelmässä poikkeus, jonka käyttämiselle tulisi olla riittävät perusteet. FK:n mukaan ehdotuksessa jää epäselväksi, miksei tuottamuksellinen vastuu ole riittävä.

OM:n mielestä luonnoksen mukainen rahasto-osuuden hoitajan ankara vahingonkorvausvastuu näyttäisi tarkoittavan, että rahasto-osuuden hoitajan korvausvastuu on ankarampi kuin arvo-osuuksien hallintarekisteröinnin hoitajan korvausvastuu. Rahasto-osuuden hoitajana toimimiseen ei kuitenkaan – kuten ei myöskään hallintarekisteröinnin hoitajana toimimiseen sinänsä – liity vastaavia piirteitä kuin tilinhoitajayhteisönä toimimiseen, jossa on kysymys julkista luotettavuutta omaavista kirjaamisratkaisuksista. OM:n käsityksen mukaan vahingonkorvaussäätelyn yksityiskohtia ja säätelyn johdonmukaisuutta olisi syytä vielä pohtia esityksen jatkovalmistelussa ministeriöiden välisenä yhteistyönä.

Ratan näkemyksen mukaan tuottamuksesta riippumaton vahingonkorvausvastuu on perusteltua osuudenomistajien suojaamiseksi, etenkin kun rekisterijärjestelmät voivat olla toteutettu hyvinkin erilaisilla tavoilla.

APK puoltaa rahasto-osuuden hoitajan laajaa, tuottamuksesta riippumatonta vahingonkorvausvastuuta, jolla suojataan sekä rahastosijoittajia että rahastoyhtiöitä. Rahasto-osuuden hoitajan vastuun tulisi olla kuitenkin joka tapauksessa vähintään samalla tasolla kuin hallintarekisteröinnin hoitajalla arvo-osuusjärjestelmässä.

SAL:n mielestä rahasto-osuuden hoitajan vastuuta koskevien säännösten lisääminen SRL:iin on sijoittajien suojan kannalta perusteltua. Lakiehdotuksessa rahasto-osuuden hoitajan vastuun ehdotetaan kuitenkin olevan ankarampaa, kuin mikä esimerkiksi on rahastoyhtiön vastuu SRL 134 §:n perusteella. Lisäksi tilinhoitajayhteisön korvausvastuuta on rajoitettu arvo-osuustileistä annetun lain 30 §:ssä. SAL:n käsityksen mukaan esitysluonnoksessa ehdotettu tuottamuksesta riippumaton ankara vastuu ei ole perusteltu ehdotetussa laajuudessa.

SRY katsoo, että tuottamuksesta riippumaton vahingonkorvausvastuu on poikkeus, jota ei ole ehdotuksessa perusteltu riittävästi. Ehdotuksessa jää epäselväksi, missä tilanteessa korvausvastuu voi toteutua ja miksi vastuu ei voi tavanomaiseen tapaan edellyttää vahingonaiheuttajan tuottamuksellisesti moitittavaa toimintaa. SRY:n mielestä vastuuta koskevan säännöksen muotoilua tulisi vähintään tarkentaa.

5) Ehdotuksen mukaan rahasto-osuudenhoitajan hallinnoimista rahasto-osuuksista ei annettaisi osuustodistusta eikä niillä voisi osallistua osuudenomistajien kokoukseen. Pidätekö näitä säännöksiä tarpeellisina ja perusteltuina?

FK:n mukaan ehdotetut säännökset ovat tarpeellisia ja perusteltuja. Lausunnossa ehdotetaan kuitenkin osallistumisoikeutta koskevan säännöksen muotoilun täsmentämistä.

OM katsoo ratkaisun selkeäksi ja perustelluksi, mutta kiinnittää samalla huomiota siihen, että säännösten muotoiluja tulisi tarkentaa arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 28 §:n 2 momentin sanamuotoja vastaaviksi.

Rata kannattaa lakiluonnoksen kohtaa, jonka mukaisesti rahasto-osuuden hoitajan nimiin merkityistä rahasto-osuuksista ei anneta osuustodistusta.

APK pitää esineoikeudellisen selvyuden vuoksi perusteltuna, ettei rahasto-osuuden hoitajan nimiin rekisteröidystä rahasto-osuuksista tule voida antaa osuustodistusta. Lausunnon mukaan SRL:iin tulisi kuitenkin lisätä vastaavat rahasto-osuuksien tilapäisrekisteröintiä koskevat säännökset kuin osakeyhtiölaissa on osakkeiden osalta.

SAL:n mielestä lakiehdotuksessa olisi rahasto-osuuden hoitajan hallinnoimien rahasto-osuuksien osalta perusteltua omaksua mahdollisimman pitkälti niitä toimintamalleja, joista on saatu hyviä kokemuksia hallintarekisteröityjen osakkeiden hallinnointioikeuksien käyttöä koskevien uudistusten yhteydessä.

SRY:n näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely on sekä tarpeellinen että perusteltu. Lausunnossa ehdotetaan kuitenkin, että osallistumisoikeutta koskevan säännöksen muotoilua täsmennetään.

6) Ovatko Rahoitustarkastukselle – jatkossa Finanssivalvonnalle – ehdotettavat oikeudet riittävät? Edellyttäisikö lainmuutos mielestänne muutakin viranomaissääntelyä ja -valtuuksia?

FK:n mukaan ehdotetut viranomaisvalvontaan liittyvät säännökset ja niihin liittyvät valtuudet ovat riittävät.

KRP:n mukaan epäselvyyksien välttämiseksi SRL 57 f §:ssä pitäisi todeta, että rahasto-osuuden hoitaja on pyynnöstä velvollinen ilmoittamaan hallinnoimiensa rahasto-osuuksien omistajan nimen Ratan lisäksi myös rahanpesun selvittelykeskukselle.

Rata katsoo Finanssivalvonnalle ehdotettavien valvontavaltuuksien vastaavan arvo-osuusjärjestelmäsääntelyssä vastaavia valtuuksia ja pitää niitä riittävinä sekä rahastovalvonnan että rahanpesun estämisen valvonnan kannalta.

SM katsoo, että mikäli lakiehdotuksessa edetään, rikostutkinnan ja rahanpesun sekä terrorismin rahoituksen torjunnan johdosta sekä poliisilla että muilla valvontaviranomaisilla tulisi olla oikeus saada tietoonsa kaikki omistusta koskevat, todellista omistusta koskevat tiedot ja asiakirjat salassapitosäännösten estämättä.

APK:n mielestä lakimuutos ei toisi varsinaisesti uusia valtuuksia Ratalle, lukuun ottamatta ETA-alueen rahasto-osuuden hoitajien hyväksymisen. Lausunnossa katsotaan kuitenkin, että ehdotettavan SRL 57 f §:n 1 momentin sanamuoto on tulkinnanvaraisen, jolloin sitä pitäisi vähintään perusteluissa täsmentää. APK esittää harkittavaksi kurinpito-seuraamuksia niiden rahasto-osuuden hoitajien osalta, jotka oleellisesti tai toistuvasti rikovat tiedonanto- tai muita velvoitteitaan.

SAL:n mukaan erityisesti SRL:n 57 f §:ään ehdotettu Ratan tiedonsaantioikeus on tarpeellinen.

SRY:n käsityksen mukaan viranomaisvalvontaan liittyvät säännökset ovat riittävät, eikä lainmuutos edellytä muutoksia muihin säännöksiin tai valtuuksiin.

VO:n mukaan lakiehdotuksen yhteydessä tulisi turvata paremmin viranomaisten tiedonsaantioikeus. Lausunnon mukaan ehdotettu muutos, joka sallisi anonyymiomistamisen myös rahasto-osuuksille, aiheuttaisi toteutuessaan välillisiä vaikutuksia sekä verotusmenettelyyn että verovalvontaan.

VH:n mielestä esitetty lainmuutos toteutuessaan vaikuttaa olennaisesti verovalvontaan ja verotusmenettelyyn. Lausunnon mukaan lakiehdotuksen johdosta olisi tehtävä muutoksia myös verosäännöksiin, joilla turvattaisiin veroviranomaisen riittävä tiedonsaanti kaikissa tilanteissa.

VKYP kiinnittää huomiota siihen, että Suomen veroviranomaisten mahdollisuudet tiedonsaantiin rajoittuvat Suomen rajojen sisäpuolelle.

4. Muut seikat

FK ja **SRY** esittävät SRL:ssa säädettävän vastaavasti kuten osakeyhtiölaissa (OYL 3:15 §), että rahasto-osuuksien panttaus voitaisiin toteuttaa rahasto-osuusrekisteriin tehtävällä merkinnällä.

Ratan mukaan esitysluonnoksen perusteluista ei ilmene selvästi, miten rahastoyhtiötä velvoittavaa asiakkaan tuntemissääntelyä (laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä eli niin sanottu uusi rahanpesulaki) tulisi hallintarekisteröintitilanteessa noudattaa. Lisäksi Rata katsoo, että vähintään lakiehdotuksen perusteluissa tulisi ottaa kantaa kaksoiskansalaisuustilanteisiin, kun rahasto-osuuden hoitajan nimiin voidaan merkitä vain ulkomaisen omistamat rahasto-osuudet.

SM ei pidä ehdotuksen tavoitteita valtioneuvoston talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaohjelmien mukaisina. Lisäksi lausunnossa huomautetaan, että EU-tasolla on pikemminkin pyrkimyksenä lisätä kuin vähentää rahan ja omaisuuden tosiasiallisen omistuksen läpinäkyvyyttä, eikä lakiehdotusta pidetä näiden tavoitteiden mukaisena.

APK:n lausunnossa katsotaan, että vastaavasti kuin arvo-osuusjärjestelmän osalta on säädetty, myös rahasto-osuuden hoitajalla tulisi olla velvollisuus luovuttaa rahasto-osuuksien omistajien tiedot myös rahastoyhtiölle.

SAL katsoo, että SRL 57 c §:ään ehdotettavaa selonottovelvollisuutta ja sen edellyttämiä riittäviä tietoja rahasto-osuuden hoitajan luotettavuudesta tulisi täsmentää vähintään hallituksen esityksen perusteluissa. Lisäksi lausunnossa ehdotetaan harkittavaksi, olisiko SRL:iin tarpeen sisällyttää erilliset määräykset rahasto-osuuden hoitajan oikeudesta säilyttää omia rahasto-osuuksiaan saman rekisteröinnin alla yhdessä rahasto-osuuden hoitajan toimeksiannon nojalla säilyttämien rahasto-osuuksien kanssa.

SRY katsoo, että ehdotuksen SRL 144 §:ssä on rahastoyhtiölle asetettu velvollisuus rahasto-osuuden omistajan tuntemiseen silloinkin, kun tämä on merkitty rahasto-osuuden hoitajan rekisteriin eikä siis ole rahastoyhtiön tiedossa. Tätä velvollisuutta ei ole perusteluissa selitetty täytetyksi sillä, että rahasto-osuuden hoitajalla on nämä samat velvollisuudet kotimaansa lainsäädännön perusteella. Tämä kohta vaatii SRY:n näkemyksen mukaan muuttamista, koska tämän tunnistamis- ja tuntemisvelvollisuuden voi parhaiten täyttää rahasto-osuuden hoitaja, jonka asiakas osuudenomistaja on. Mikäli tuntemisvelvollisuutta edellytettäisiin rahastoyhtiöltä, tarkoittaisi se sitä, että lain tarkoitus menettäisi täysin merkityksensä, sillä asiakkaan tunteminen uuden rahanpesulain valossa ei ole mahdollista ilman erittäin kattavien tietojen saamista osuudenomistajasta, mikä eräiden maiden lainsäädännön johdostakin on mahdotonta. Lisäksi SRY toteaa, että epäselvyyksien välttämiseksi pykälän muotoilu tulisi yhdenmukaistaa rahanpesulain kanssa. Myös **FK** katsoo, että rahastoyhtiöillä ei ole mahdollisuutta selvittää, onko rahasto-osuuden omistaja todella ulkomaalainen. Lausunnon mukaan SRL 144 § tulisi muotoilla tämän mukaiseksi.

VO:n mielestä olisi tarpeellista selvittää, onko ehdotettu muutos ristiriidassa Suomen tekemien kansainvälisten sopimusten kanssa. Lausunnon mukaan Suomi on sitoutunut EU:n sisällä, OECD:ssä ja kahdenvälisin sopimuksin yhtäältä vaihtamaan tietoa ja tunnistamaan omistajat ja toisaalta systemaattisesti vaatinut muita maita purkamaan esimerkiksi pankkisalaisuuteen tai muunlaiseen tulonsaajan anonymiteettiin perustuvat järjestelyt.

VH katsoo, että ehdotus vaikeuttaisi verotukseen liittyvää kansainvälistä tietojen vaihtoa. Lisäksi lausunnon mukaan lakimuutoksen johdosta verohallinnon työmäärä ja kustannukset kasvaisivat, koska ulkomaisten voitto-osuuksien saajilta tulisi jatkossa enemmän maksuvaiheen yksilöintitietojen puuttumisesta johtuvia lähdeveron palautushakemuksia. VH kiinnittää huomiota myös siihen, ettei ehdotukseen ole liitetty kansainvälistä vertailua.